

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 8 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. 50 cr. (8 coroane).
Pentru România 15 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr., și timbru de 30 cr.

Naționalitățile și sărbările maghiare.

Ziua de 15 Martie este o zi însemnată în istoria mai nouă a poporului maghiar. La 1848 în această zi s'a proclamat din partea tinerimei maghiare și alt public din Pesta *libertățile maghiare*, cuprinse în 12 puncte, pe cari cetitorii nostri le cunosc din nrul trecut al foii noastre.

De când Maghiarii au ajuns stăpâni peste această nefericită țeară, în fiecare an se sërba această zi, ca începutul unei noue vieți în trecutul Ungariei.

Anul acesta împlinindu-se 50 de ani dela aceea zi, urma ca să fie sărbătorită în chip mai splendid, mai măreț, ca în anii de mai înainte.

S'a sërbat și anul acesta ziua de 15 Martie prin orașele și satele locuite de Maghiari, dar' din rapoartele foilor maghiare se vede, că însuflețirea n'a fost așa mare, cum pe dreptul s'ar fi putut aștepta. Causa este, că libertățile ungurești, proclamate la 1848 au rămas pe hârtie, și azi numai de libertate nu se poate vorbi în Ungaria.

Aceasta o simte publicul maghiar, va să zică elementul stăpânitor, care e eruat și chiar gugulit din partea puterii.

Apoi ce să zicem noi, cei hniduiți, prigonți și puși în afară de lege? În acest punct ne par șoade, naive, ba poate sunt și obraznice unele rapoarte, în cari corespondenții se miră și se plâng, că Românii, Sërbi, Slovaci, Sașii și alte naționalități n'au sărbătorit ziua de 15 Martie.

La aceasta răspundem: da, e adevărat, că n'am sărbătorit și foarte bun și corect lucru am făcut, neluând parte la sërbari.

Causele le pot ști Maghiarii foarte bine. Sînt 31 de ani, de când Maghiarilor li-s'a dat înțaietatea în această țeară și guvernele țerei în loc de a se folosi înțelepțește de această poziție și a desvolta libertatea adevărată și egalitatea pentru toți cetățenii, de ori-ce limbă, ce au făcut? Au folosit toate bunătățile și înțaietățile numai pentru poporul ales, ear' *pe popoarele nemaghiare le-au apăsă și prigonit.*

Azi, după un jumătate de veac dela proclamarea libertăților din 1848 vestite pentru toți cetățenii, stăm așa, că guvernul a hotărît moartea noastră națională și ne-a șters (firește pe hârtie) din cartea popoarelor, cu limbă și aspirațiuni naționale proprii.

Etă pentru-ce n'am luat și nu luăm parte la sërbari naționale maghiare. Asupritorii și asupriții nu pot sedea la o masă comună de veselie.

Foaia națională sërbească *Zastava* scriind la 15 Martie un articol despre aceasta, zice între altele următoarele:

Azi națiunea maghiară își sërbează aniversarea de cincizeci de ani a învîgerei ei de atunci, dar' cum? La această sërbară nu vedem luând parte nici Sërbi, nici Români, nici Slovaci, nici Sașii. În șirul sërbarilor nu se pot afla acești patru stîlpi puternici ai patriei comune, de oare-ce guvernele au cugetat, că așa pot folosi mai bine ideea de stat maghiar, dacă *aruncă sēmēnta neînțelegerii* între popoarele patriei comune, dacă descompun forța comună, *dacă zdrobesc și slăbesc naționalitățile nemaghiare.* Dar' aceste naționalități nu sînt nici zdrobite, nici slabite; *ele trăsesc azi și vor trăi și în viitor.* În privința aceasta este hotărîtoare întrebarea, *că oare merită a națiunea maghiară, care s'a luptat atât de desperat în contra apăsărilor, ca guvernele ei proprii să asmuțe cetățenii unul asupra celuilalt și să introducă în vatra comună venimul stricțios al neîncrederii și al dușmăniei,* când aceasta nu poate fi de folos nici Maghiarilor, nici naționalităților nemaghiare.

Etă aceasta e cauza, pentru care popoarele nemaghiare nu pot lua parte la sërbari. Aceasta e cauza, că nu pot primi de a lor una dintre cele mai mari sërbari ale Ungariei.

La aceste prea adevărate zise ale *Zastavei* mai adăugem, că noi Românii mai avem un puternic motiv de a nu ne veseli în ziua de 15 Martie, de oare-ce atunci s'a vestit mai înțaiu — despre noi, dar' fără de noi — unirea Ardealului cu Ungaria, unire la care Românii până azi nu și-au dat învoirea.

FOIȚA.

Poesii populare.

Din Ocolușul-mare.

Culese de *Simeon Dobos*, june.

Lele pușorul meu

Ce să fac cu dorul tău?

Dorul tău când mă cuprinde

Inimuta 'n mini s'aprinde.

Eu 'ți-oi spune badișor

Ce să faci cu al meu dor,

Ziua-l du cu tîni la boi

Noaptea se-l aduci la noi.

Eu la boi, lelea la vaci

Și le pășunăm prin fagi.

Cum pasc lele vacile

Săruta 'ți-ai buzele!

Frunză verde de pe ballă

Dulce-i gura de nevastă,

Nu la toate nici la ele

Numai a mândruței mele.

Urită-i mândra și neagră

Mult mă mir de că-mi e dragă,

Da se 'mbracă cinăsel

Și sărută frumuse.

Hăi leliță, spune-mi tu

Cum trăești cu uritu?

Eu cu el bine-ăș trăi

Dacă tu bade n'ai fi.

Spune-mi bade când te 'nsori

Să-ți fac cununa de flori,

Să o pui pe capul tău

Să nu poți de dorul meu,

Să trăești și tu ca mine

Cu uritu lăngă tine.

Codrule cu frunza rară

Alungă dorul afară,

Că de când 'ți-e frunza verde

Dorul tot în tine se de.

Mândră de când m'ai lăsat

Te cunosc eu pe obraz

Că ai mult dor și năcaz!

Așa-mi zic neamurile,

De ce-mi petrec zilele

Cu toate nevoile?

De ce-mi petrec viața

Cu un om ca mândruța?

Vino badiță la noi

Că uritu-i dus la noi,

Dar' nu veni tîrziu

Că eu mă topeșc de dor.

Din Munții-Apuseni.

Culese de *Nicolae Stan*, din *Sohodol*.

Vai de mine multe știu

Eu mă mir unde le ții,

Dar' le ții într-o poiată

Și le s'obod câte-odată,

Și le ții într'un ocol

Și le slobod când 'mi-e dor.

Vai de mine bine-mi place

Gura de fată barnace,

Dar' de cea gâlbînicioasă

Nici în țig, dar' nici acasă

Câte hule mătăhule

Toate știu rindu 'n pădure,

Pân' și cele dehamate

Încă-s cu plăcinte 'n spate.

Preoți bravi. Ziarele ungurești sunt năcăjite, că preoții români din Giula, deși au fost provocați de către Maghiari ca să facă slujbă la biserică în ziua de 15 Martie, totuși n'au făcut.

Noi lăudăm pe bravii preoți. Așa ar fi trebuit să facă toți preoții români.

Sași contra maghiarisării. Comitetul cercual al Sașilor din Bistrița publică în *Bistritzer Zeitung* o importantă declarațiune semnată de președintele comitetului *G. Budaker* și notarul *Dr. Gustav Kelp*, precum și de mulțime de alegători, peste opt sute.

Constătătoare din trei părți această declarațiune ia poziție contra politicii de maghiarisare a guvernului, în ce privește maghiarisarea numelor de localități, maghiarisarea numelor de familie și „salarisarea” preoților. — În fine comitetul declară, că pentru deputatul cercului, care a fost ales pe baza programului popular săsesc, nu se poate admite, ca să urmeze guvernului actual și să aparțină partidului liberal.

Despre aceasta a fost înștiințat deputatul *Carl Fluger*.

Declarațiunea aceasta înainte de a se publica și-a avut și ea pătăniile sale cu gendarmii. Aflând de urma ei, că circulează prin comune spre a fi iscălită, gendarmii au căutat să confiscă declarațiunea, și să prinză pe doi domni din Bistrița, cari vorbeau cu poporul în această chestie.

Nu le-a succes însă nimic.

Foamete. În mai multe părți ale țerei, dar' cu deosebire în Torontal bântue nu numai lipsa, dar' chiar foametea. Și ce face ocărmuirea? Foile maghiare vestesc, că ministrul de finanțe a iertat în Torontal restanțele de dare din 1892. Și aceasta ei o numesc ajutor. Adecă, poftiți voi cei-ce n'aveți o bucatură de pâne, și mâncați restanții de dare.

Asta-i politică de răbdări prăjite!

Dela Ligă. Secția (despărțământul) Ligei din Vaslui s'a constituit, alegându-și un nou comitet, în frunte cu *G. A. Maurocordat*, președinte. — La stăruința domnilor: *Andrei Staver*, *Ap. Nicolaide N. Racoltea*, *C. G. Gârneață*, *I. Stănculescu*, *Mariu Fundescu* și alți locuitori din comuna *Vârtescoiu*, (districtul R.-Sărat), s'a întemeiat la 8 Februarie a. c. o secțiune a Ligei pentru unitatea culturală a tuturor Românilor.

Din Austria.

Deschiderea „Reichsrath-ului”.

Marti, în 22 Martie c. s'au deschis de nou ședințele reichsrath-ului sau parlamentului din Viena.

Ministrul president *Thun* declară noua sesiune de deschisă și roagă pe deputatul român (din Bucovina) *Turcan* să fie president, ca cel mai în vîrstă.

Președintele *Turcan* salută pe deputați și-i îndeamnă să muncească așa, ca să aibă recunoștința poporului; aceasta mai ales acum în preajma jubileului de 50 a Maiestății Sale. Sfirșește cu urări la adresa *M. Sale*.

Să porcede apoi la constituire. Preșident e ales *Dr. V. Fuchs*, fost mai înainte vicepresident. Aci se face apoi de nou larmă și scandal, provocat de deputații *Wolf* și *Schönerer*, cunoscuți ca mari soviniști germani.

În urmă noul prim-ministru prezintă parlamentului noul minister și face apel la partide să-l spriginească pentru restatornicirea bunei rînduiei în parlament și în țările, cari alcătuiesc Austria.

1848.

— Cronica anului. —

Pesta, 17 Martie.

Membrii deputațiunei exmisă la Viena au sosit azi, în frunte cu *Kossuth*, aici. Entusiasmul e nespus. O listă de miniștri, cari se compună primul ministeriu unguresc, se împrăstie prin public. În listă sînt între alții: *Battyány*, *Kossuth Lajos*, *Deák* și *Eötvös*.

Milano, 18 Martie.

La 2 ore d. a. s'a dat signal cu clopoțele și mulțimea s'a adunat în masă mare înarmată pretinzînd depunerea guvernatorului și ridicarea poliției. De abia i-a succes lui *Radecsky* a împrăstia cu armata mulțimea și a restabili după multe jertfe liniștea.

Veneția, 18 Martie.

A erupt revoluțiunea. Contra-admiralul c. r. a picat jertfă fidelității sale. Castelani — lucrători în arsenal — s'au constituit în bande; prinsonierii au fost eliberați. Patriarhul încearcă a domoli spiritele.

Pesta, 18 Martie.

Pesti Hirlap publică un entusiast articol pentru uniunea Ardealului.

»Neamul maghiar — zice »P. H.« — nu e permis să aibă o patrie dublă. Ar fi un anachronism a mai vorbi de Ardeal, ca despre o țeară soră. În pragul timpului nou se uităm numirile vechi. — »Uniunea e în Pesta o pretensiune a timpului, ear' în Ardeal o chestiune de viață.« — Fraților de dincolo de »Piatra-Craiului«, uniți-vă cu noi. Să avem împreună un comun viitor, în zile bune, ca și în zile rele.

Pojon, 18 Martie.

Prim-ministrul *Battyány* a edat primul seu circular, la care e aclus actul seu de denumire. El provoacă toate autoritățile se păzească ordinea publică cu toată strictetea legilor.

Pojon, 19 Martie.

Dieta a pronunțat ștergerea privilegiilor nobilitare, a robotei, iobăgiei, dijmei etc. În principiu a primit și uniunea cu Ardealul, dar' condiționat, dacă se învoește și dieta Transilvaniei.

Pesta, 19 Martie.

Ieri a plecat la Pojon deputațiunea exmisă a prezenta dietei dorințele poporului din Pesta.

— De pe edificiile publice s'au delăturat toți »vulturii cu două capete« și s'a pus emblema Ungariei, cu 3 piscuri și 4 riuri. Steagurile »negru-galbin« asemenea au fost delăturate și stîlpii zugrăviți cu aceste colori au fost zugrăviți de nou, în 24 ore, cu colorile roșu-alb-verde. Monopolul tutunului s'a sistat. Ori-cine poate vinde tabac și țigări. Loteria s'a sistat pur și simplu, ca o mare șarlatanie.

Cluj, 20 Martie.

La știrea evenimentelor din Pesta s'au adunat cei mai distinși patrioți în casa conțelului *Ad. Bethlen* și s'a hotărît, ca mîne să se țină o ședință publică a magistratului orășenesc și a cetățenilor alegători.

Cluj, 21 Martie.

La 9 ore a. m. mulțime mare în jurul primăriei. În adunarea cetățenilor s'a primit constituirea gardei naționale și o adresă către guvernorul țerei; cetiță de pe balconul casei orașului adresa e primită cu entusiasm și o deputațiune, însoțită de marea mulțime, cu

De cine mi mie dor
Calea-i este pe ponor,
De cine mi mie jele
Calea-i este prin luncle.

Din satul din care-s eu
Nu-i nici popă nici birău
Că i-a dus lucru cel rău,
Pe popă pentru popie
Pe birău pentru porție,
Pe popă pentru căzane
Pe birău pentru cătane,
Pe popă pentru poveste
Pe birău pentru neveste.

Busuioc dela obloc
Și-al meu mucea sufă 'n foc,
Și tot uscă la obdele
Uscas'ar și el ca ele.

Bate Doamne omu prost...
Când sărută — face pleosc.

Din Căpâlna-inferioară.

Culese de *D. Lazar Todoran*, învățător.

Copilă de pe Tîrnăvă
Tu 'mi-ai fost și 'mi vei fi dragă,
Copiliță d'ingă Olt
Tu-'mi ești dragă și 'mi-ai fost.

Cât e Tîrnăva de mare
Măndruța păreche n'are,
Și cât e pe Olt în sus
Fete ca măndruța nu-s.

Măndră măndrulița mea
Să știi măndră că-i așa,
Nu te spăla cu sopon
Că nu-i merge după domn.

Măndruliță de departe
Mai scrie-mi puțină carte,
Dar' nu 'mi-o pecetlul
Ca s'o pot iute ceti,
De va fi de voo bună
S'o cetesc seara pe lună,
De-or fi vorbe frumoșele
S'o cetesc seara la stele.

Frunză verde de pe rit
Tu măndruța așa-i gândit
Că voiu muri de urît,
De urît nu voiu muri
Chiar de nu te-oiu întălni
Că ca tin' mai pot găsi,
Și-apoi de ne-om despărți
Nu știu cin' 'și-a bănui.

Mult mă 'ntreb și mă gândesc
Cum în lume se trăesc,
Dar' gândesc c'aș trăi bine
De-ar fi și măndra cu mine.

Măndră măndrulița mea
Poți vorbi cu cin' vei vrea,
Că mai mult nu te-oiu vedea,
Cu vorba nu te-oiu mustra
Mai mult măndră de-atăta.
Frunză verde de pe deal
Că ne-am iubit înzădar,
Frunză verde de pe pîm
Te-am iubit și n'ai fost om.

steaguri, o predă guvernului țerei, care promite a împlini toate cererile.

Seara tinerimea a făcut conduct cu torțe guvernului și altora.

București, 22 Martie.

Revoluțiunea franceză a făcut aici puțină senzație, deși cineva s'a grăbit a trimite din Paris o zdreanță din tronul regal ars al Franciei. Boierii nu iubesc libertatea. Țăranul e oaia de tuns a tuturor. — Censura se practică cu mare strictețe. — Știrile din Viena au sosit azi aici. Căderea lui Metternich a sguduit toate cercurile.

Pesta, 22 Martie n.

Orașul e liniștit; deabia gardistii naționali mai reamintesc zilele trecute. Din țeară însă se vestesc persecuții contra Jidanilor. Pretutindenea se constituiesc garde naționale, lipsesc însă armele. De aceea în multe locuri gardistii se exercitează în manauarea lor făcând deprinderi cu săbii de lemn.

Dej, 23 Martie.

Cete numeroase s'au adunat și au mers la primarul, pe care-l uresc toți, pretinzând să țină adunare generală. Primarul se închide în casă. Poporul strigă furios. Primarul ese și deneagă cererea. Oamenii îi sparg ferestrele, îl apucă, îl întind și — nu voim a mai spune câte îi făcură. Mergând apoi la teatru poporul cântă un vers revoluționar cu refrenul:

„Ne jurăm, ne jurăm

Că robi nu mai rămânem». (G. d. T.)

Pesta, 23 Martie.

Junimea studioasă română publică în numele celor 2 milioane de Români, un răspuns la cele 17 puncte ale Sârbilor, în care sub mantaua religiunii ținteau la restrângerea Românilor gr-neuniți în câmpul activității politice. Tinerii români protestează în contra oricărei despoții sârbești pe viitor, arată simpatie către nația maghiară, firește — scrie „G. de Trnia” — sub condiție, că noul minister unguresc îi va scăpa de orice încercări nedrepte și tiranice, îi va ține în libertate și egalitate, că din sângele Românilor se se mai nască Huniazi și Matei Corvini.

Viena, 23 Martie.

Ieri a fost o constatare importantă la Archiducele Ludovic. Baronul Fosika, guvernorul Ardealului, a făcut următoarea declarație:

„Monarchia întreagă e sguduită. Numai două puncte polare ale ei: Ardealul și Oroștia sunt liniștite. Pentru Ardeal stau bun deocamdată eu, pentru Croația ar fi de lipsă un conducător potrivit.”

A propus apoi pe generalul Felackich.

Pojon, 24 Martie.

Contele Battyány a prezentat ieri în dietă noul minister unguresc. Impresiunea a fost adâncă. Covârșiți de entuziasm, care și azi se resimte pretutindeni, membrii dietei n'au mai continuat desbaterea. Eată lista definitivă a ministrilor:

Prim-ministru: contele Battyány; ministrul trezoreriei din lăuntru Szemere Bertalan; ministrul afacerilor cu Austria prințul Eszterházy Pál; ministrul de finanțe Kossuth Lajos; ministrul de război Mézáros Lazar; ministrul de comunicație contele Széchenyi István; ministrul cultelor și instrucției baron Eötvös József; ministrul comerțului și industriei Klauzál și ministrul justiției Deák Ferencs.

DIN LUME.

Din trei părți de lume ne vin știri de însemnătate, pe cari le împărtășim cetitorilor nostri, anume dela noi din Europa, despre Tesalia și Creta, apoi din America, despre neînțelegeri dintre Statele-Unite și Spania și în sfârșit din Asia, mișcări din Răsăritul depărtat (China).

Tesalia și Creta.

Cetitorii nostri știu, că stările în Creta nu sunt regulate, nefiind încă denumit guvernator și că Tesalia, un ținut al Greciei, e tot cuprins de Turci, de când cu războiul dintre ei și Greci. Candidarea prințului George al Greciei pentru postul de guvernator se susține, dar se zice, că guvernator nu se va numi, până-ce nu vor eși Turcii din Tesalia. Turcii adevărat țin Tesalia ca zălog până-ce nu li-se va plăti dăspăgubirea de război. Aceasta însă va urma în curând, de oare-ce Grecia s'a împrumutat cu bani și a vestit pe Sultanul, că în Aprilie va plăti datoria. Turcii atunci sunt siliți să ese din Tesalia și puterile vor regula și stările din Creta, făcând odată pace și liniște.

Spania și Statele-Unite din America.

Este cunoscut că în insula Cuba a izbucnit de mai multă vreme răzcoală împotriva stăpânirii Spaniei. Spania n'a putut sugruma răzcoala, de oare-ce cubanii au căpătat pe sub mână ajutor și încurajare dela Statele-Unite din America. Acum Statele-Unite ar vol să întrevină, ca Cuba să fie neatrnată.

Din acest amestec se poate, ca să izbucnească un război între aceste două state, judecând după pregătirile ce le fac mai cu seamă Americanii.

Eată cum stau lucrurile:

Guvernul american cumpără vapoare de război dela toate statele. Foia „Newyork Herald” scrie, că se alcătuesc două flote nouă. Una va consta din năi pancerate și va apăra porturile dela nord, cealaltă, menită pentru apărarea porturilor dela sud, va fi compusă din monitoare.

Din suma de 50 milioane dolari votată pentru cheltueli de război, guvernul a cheltuit deja 15 milioane. Congresul din Washington a votat sporirea armatei cu 75.000 de soldați.

Din Washington se vestește, că un membru al guvernului a zis către corespondentul lui „Newyork Herald”, că Mac Kinley va face o reprezentațiune la guvernul spaniol, în chestia neatrnată a Cubei. Amină însă cât se poate acest pas, ca să câștige timp pentru pregătiri. Se crede, că publicul american va face presiune asupra guvernului, ca să între în acțiune pentru neatrnată Cubei. Răzcoala cubani știu despre starea aceasta a lucrurilor. Aceasta e cauza, că ei nu desnădejduesc, știind, că în curând vor primi ajutor.

Guvernul spaniol are cunoștință despre toate acestea și face și el pregătiri. Po-

litica pacinică și neprovocatoare a prim-ministrului Sagasta are aprobarea tuturor partidelor politice spaniole.

Guvernul Spaniei cearcă pe la puterile europene, atât la puterile întregite alianțe, cât și la Rusia, Franța și Anglia în privința unui ajutor.

E frumos pentru iubirea de patrie a Spaniolilor, că văzând primejdia, partidele politice au încetat lupta dintre ele și sunt gata cu toții a sprigini guvernul întru apărarea patriei. În privința aceasta nu e deosebire între carliști, republicani și alfonsiști, după-cum se împart Spaniolii în partide.

Din Răsăritul depărtat.

În China meren se încurcă lucrurile. Rușii, cari în Asia (Siberia) sunt vecini cu China, voesc să aibă influență asupra acestei împărății slăbănogite și să puie mâna pe o parte de a ei. Cu aceasta însă nu se învoesc alte state, dar' cu deosebire Anglia, care e tare prin negoț și are năi puternice de război, apoi nu se învoeste împărăția Japonia, care e aproape de China, ear' alte state, cum e Germania și Franța, cuprind și ele bucăți de pământ din China.

Din pricina aceasta sunt încurcări între Rusia, Anglia și Japonia. Japonia face mari pregătiri de război și Anglia încă trimite năi în apele chineze.

Ce se ține de Chinezi, ei sunt nemulțumiți cu starea împărăției și se vede, că se pregătește o răzcoală împotriva împăratului lor, pe care îl țin de neputincios pentru a apăra China împotriva Europe- nilor, cari lor le sunt urgisiți.

Pentru învățători.

Cursuri de vierit și de economia vinurilor.

Din partea ministrului reg. ung. de economie s'a hotărât (Nr. 17.178) a se ține cursuri de vierit în acest an, pe timp de 4 săptămâni. La cursuri pot lua parte învățători din ținuturi cu vii. Cursurile se vor ține toamna și primăvara în 12 orașe, anume: Aia, Pojon, Pécs, Vaj, Tata, Eger, Mins, Bihar-Dioszegh, Veszprém etc. Cursurile se țin în două rânduri, toamna și primăvara, tot câte 14 zile, cu aceiași învățători. Ântâietate au învățătorii din comunele, unde a băntuit în vii filoxera.

Învățătorii primiți la aceste cursuri vor primi dela stat câte 60 fl. cheltueli de călătorie și întreținere. Cei cari doresc a lua parte la aceste cursuri, vor ave să-și trimită rugăile provăzute cu timbru de 50 cr. la noul din inspectoratele cercurilor de vierit din orașele amintite mai sus.

La rugare vor alătura documente, din cari să se vadă vîrsta, cunoștința de limbi, aplicarea faptică la o școală populară publică și eventual, activitatea de până acum pe terenul vieritului și a economiei de vin — care împrejurare este de a se adevări și prin autoritatea școlară nemijlocită, care în comune este comitetul școlar; ear' astfel instruată rugarea — pe calea inspectoratului școlar regesc — se subșterne până la 31 Martie a. c.

Despre comune.

Mersul alegerii slujbașilor.

Pe câtăva vreme am fost siliți să întrerupem articoli, ce începusem a publica despre comune. Acum ear' suntem în poziția de a urma mai departe cu ei.

Cetitorii noștri își vor aduce aminte, că până acum am scris despre felurile comunelor, despre trebile comunelor, am văzut cum își alcătuiesc comunele legi, așa numite statute, cum aduc comunele hotărâri în trebile de ocărnuire, am arătat ce însemnătate are reprezentanța comunală, cum se alcătuiește din viriliști și din aleșii obștei din comună, am văzut chipul cum își isprăvește reprezentanța trebile cum ține adunările. Am trecut apoi la primăria comunală, am arătat din ce fel de deregători se compune și în ce feluri se pun în slujbă. Vine acum să spunem cum se face alegerea slujbașilor, cum decurge actul alegerii.

În articolul, publicat în nr. 3 din anul acesta, am spus, că sunt slujbași, cari se aleg pe viață, cum sunt notarii și medicii, sunt alții, cari se aleg pe 3 sau pe 6 ani, ear' alții cari se denumesc de alte stăpâniri, cum e în orașele cu consiliu căpitanul de poliție, care se denumește de cătră comitele-suprem (fișpan).

Alegerea primăriei comunale și a personalului ajutător și de manipulație se face în *adunările comunale*, numite altcum *adunări de restaurare*.

Adunarea de restaurare se ține în comune mici și mari sub presiul prim-pretorului sau a pretorului încredințat de el, în orașele cu consiliu sub presiul vicecomitelui.

Terminul adunării de restaurare îl statoroiește în comunele mici și mari — prim-pretorul, în orașe vice-comitele. Terminul se pune pe o zi după-ce s'au ales membrii noi în reprezentanță. Se întâmplă de mai multe-ori, că prim-pretorii pun aceeași zi atât pentru alegerea membrilor în reprezentanță, cât și pentru alegerea noilor slujbași. Aceasta însă nu e chiar după lege. Prim-pretorul și vicecomitele au drept să dea și poruncile pentru pregătirea alegerii. De dreptul și datorința lor se ține conducerea și ținerea ordinii la adunarea de restaurare.

Alegătorii numesc la deschiderea alegerii dintre ei bărbați de încredere lângă președinte. Dacă alegătorii nu se folosesc de acest drept, pe bărbații de încredere li numește președintele.

Ocuparea tuturor deregătorilor primăriei se face prin *candidare*.

Dreptul de candidare îl are:

a) în comunele mici și mari față cu slujba de primar (jude), notar și medic — *președintele adunării de restaurare*, ear' față de celelalte slujbe reprezentanță;

b) în orașele cu consiliu, afară de slujba căpitanilor de poliție, lista candidaților pentru toți slujbașii o alcătuiește o *comisiune candidatoare*. Această comisiune stă: din președintele adunării de restaurare ca președinte, din 2 membri aleși de reprezentanță din sinul său, din 2 membri numiți de președinte deasemenea din sinul reprezentanței. Comisia aceasta vedem că e așa formată, că tot președintele, cu cei 2 oameni numiți de el, are puterea de candidare.

În comunele mici și mari e de băgat de seamă că președintele are drept de candidare numai la slujba de primar, notar și medic, ear' la celelalte slujbe, ca subprimar, consilieri, cassar, tutor public, dreptul de candidare îl are reprezentanța. Aceasta pentru aceea e însemnat, pentru că se poate că de multe-ori pretorii candidează și la aceste slujbe, ceea-ce e contra legii și prin aceasta usurpă un drept al reprezentanței.

Rezultatul candidării îl publică în adunarea de restaurare președintele. Comisiunea candidatoare va motiva hotărârile ei.

Pentru fiecare slujbă sunt a se candida cel puțin 3. Abateră dela această regulă e, dacă nu s'au insinuat pentru slujbă mai mult de 3 persoane vrednice de a fi alese.

Votul se poate da numai pentru cei candidați.

Alegerea se face prin *aclamațiune*, când aproape toți alegătorii sunt pentru o persoană, sau prin *votare*. Dacă cer 10 alegători votare, președintele e dator a dispune votarea.

Votarea se face în comune mici și mari prin însemnarea numelor și voturilor alegătorilor — în orașe prin țidule de votare. Însemnarea voturilor, adunarea țidulelor și numărarea voturilor o face în fața tuturor o comisiune de scrutinii, numită de președinte.

Alegerea se face sau cu *majoritate absolută*, când votează pentru aceeași persoană jumătate din numărul alegătorilor mai mult cu unul, sau cu *majoritate relativă*, când se alege cel-ce are mai multe voturi dintre candidați.

Se cere majoritate absolută în comunele mici și mari la alegerea primarului (judeului), notarului și a medicului, în orașele cu consiliu la alegerea membrilor din consiliu și a cassarului. La toți ceilalți slujbași ai primăriei și ai personalului ajutător e de ajuns majoritate relativă.

Dacă la prima votare nici unul dintre cei 3 candidați nu a întrunit majoritate absolută, candidatul, care a căpătat mai puține voturi, se lasă afară și se face votare din nou între cei doi candidați, cari au întrunit mai multe voturi. Dacă

și acești doi ar căpăta voturi în asemenea număr, nu hotărăște președintele cu votul lui, ci se trage soarte, care se fie ales.

Despre mersul alegerii e a se lua protocol, care e de a se subscrie de președinte, notar și doi dintre bărbații de încredere. Dacă bărbații de încredere din oare-care pricină nu vreau să subscrie protocolul, această împrejurare e a se aminti în protocol, dar' pentru aceea protocolul poate fi autentic.

În contra alegerii se poate da apelație în timp de 15 zile dela publicarea rezultatului, la *comitetul jurisdicțional* și de aici la *ministrul trebilor din launtru*.

Fiecare slujbaș după alegere pune jurământ înaintea reprezentanței.

Victor Onișor.

Din viața lui Stefan-cel-Mare.

Stefan-Vodă și Tolpa Țiganul.

(Urmare).

Tolpa trimise de chemă și pe părcălab. Acesta se grăbi a veni și dinsul se ia cunoștință de cele-ce porunceau Vodă. Oamenii se făcuse roată împrejurul lui Tolpa și-l îmbulziau. Ear' el ridicând glasul, zise cu glas lămurit:

— Oameni buni, faceți roata mai mare, și lăsați-ne în mijloc mai mult loc de joc.

Și îndată mijlocul roței se deșertă și rămase o lumină cât fața ariei.

Apoi chemând înainte pe părcălab, îi arătă cartea domnească și-l întrebă:

— Cunoști această iscălitură?

— Da, cum se n'o cunosc? răspunse părcălabul. Este a Măriei Sale.

— Dacă o cunoști, spune-mi ce zice Măria Sa aici?

— Ce se zică? Eaca, fie voea ta.

— Ai înțeles acum?

— Ba n'am înțeles nimic.

— Ei, las' că te-oi face eu să înțelegi acum.

Și întorcându-și privirile cătră țărani, le opri asupra a doi flăcăi înalți ca niște brazi, legați și virtuși. Apoi făcându-le cu mâna li chemă și le zise cu grain poruncitor:

— Porunca Măriei Sale lui Vodă grăește, că se-mi luați pe domnia lui jupânul părcălab, se 'mi-i dați cincizeci de toiege de cele beșicate.

Toți tăcură molcum, când auziră de o așa grea poruncă. Însuși părcălabului 'i-se înleștă gura. El știa, ca și toată lumea, că împotriva poruncei lui Vodă nu era chip de a sta. Bieții flăcăi se codeau. Văzând Tolpa șfala flăcăilor adause:

— Porunca Măriei Sale lui Vodă mai zice, că cine se va împotrivi celor glăsuite într'această carte domnească, se mănânce la spete o sută de toiege tot de cele sarate, petroase și indesate.

Flăcăii, cari nu prea aveau poftă de așa mâncare, puseră mâna pe jupânul părcălab, îl întinseră la pământ și-i deteră cincizeci de bețe bune. Părcălabul suferi și nu zise cărc. Vezi bine, că n'avea ce zice, dacă odată Vodă poruncise.

Apoi Tolpa îi zise:

— Aceasta este, jupâne părcălab, ca să te înveți minte altă-dată a mai asupri pe acești sărmani și nemernici; Vodă nu poate suferi să se facă nedreptate în țeara lui, și să se schinjurească bunii locuitori ai acestei țări.

Totuși părcălabul nu se putea dumeri cum de se cadă asupra lui o așa de aspră urgie domnească, el știindu-se credincios și supus domniei.

Nu mai cuteză multă vreme să vie la curtea domnească, temându-se de a da ochi cu figura cea cruntă a lui Stefan-Vodă când era amărît pe cineva.

Trecu ce trecu și trebile îl siliră, în cele din urmă, să se înfățoseze Domnului seu. Veni deci cu frica în sin, la curte, și se arătă lui Vodă.

Acesta, cum îl văzu, îi zise zimbînd și cu fața senină:

— Bine ai venit, părcălab, ce mai veste prin țeară? De mult e de când n'am mai dat cu ochii de tine. Au doar' te-ai mândrit?

— Umilita slugă a Măriei Tale a fost totdeauna supus poruncilor. Și nu cred să te fi îndoit de credința ce totdeauna ți-am arătat, răspunse părcălabul.

— De unde îți vin ție părcălab, așa gânduri străine cugetului meu? Eu totdeauna te-am cinstit, și, dreptul lui Dumnezeu, n'am avut să mă cădesc de aceasta nici-odată.

Auzind versul cel dulce al graiului domnesc, părcălabul mai prinse puțină inimă și se încumetase a zice:

— Păcat de Dumnezeu, Măria Ta, să-ți arunci urgia cea aspră asupra unui slujitor credincios, să faci să se necinstească cărunteța unui slujitor supus, fără să-ți fi judecat mai întâiu, știindu-te totdeauna drept.

— Ce sînt acestea care le spui tu, părcălab? îi zise Vodă plin de mirare și perindu-i seninătatea de pe față.

Părcălabul înțelese că trebuie să se fi jucat vr'o drăcie în istoria aceasta și răspunse:

— Eată, eată, Măria Ta, cum am suferit o pedeapsă pe nedrept. Și spuse tot ce i-se întemplantase cu Tolpa.

Când auzi Vodă de una ca aceasta, mânia i-se urcă pe față. Ochii îi scăpărau de supărare. El zise:

— Mișelul! Va să zică el m'a amăgit când mi-a cerat iscălitura sub acele cuvinte: fie voea ta, prefăcându-se a nu ști Tatăl nostru, Nemernicul! Nu mai este vrednic a vedea fața mea. Să se spânzure!

(Va urma).

Statua lui Mihai-Viteazul.

— Vezi ilustrația. —

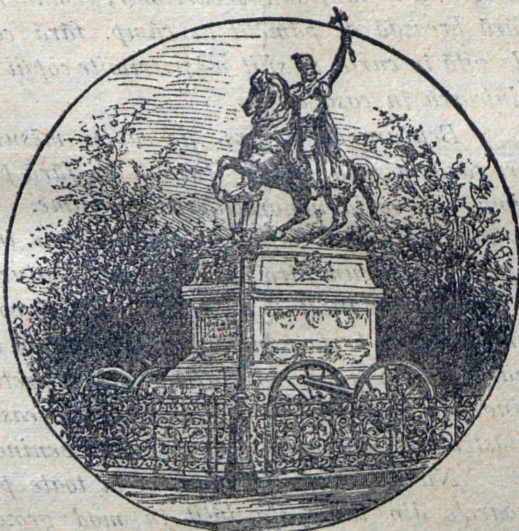
Mare și frumos oraș românesc e București, capitala României. Aici e reședința Regelui României, a guvernului țării și a celor mai de frunte și mai însemnate așezăminte culturale și economice ale României. Bucureștii au la 250 mii locuitori și multe zidiri mărețe, cari fac fala orașului și a Românilor peste tot, apoi mai multe uliți frumoase, piețe și grădini publice, casarmă și biserici, teatre, și câteva statue, cari împodobesc strădele.

În anul trecut am dat în „Foaia Poporului” ilustrația a două zidiri însemnate ale Bucureștilor: Biserica minunată a Domniței Bălașa și Teatrul național.

Anul acesta vom da asemenea unele din monumentele Bucureștilor. Începutul îl facem cu Statua lui Mihai-Viteazul.

Îndată-ce Românii au unit cele două principate, Muntenia și Moldova, ei și-au adus aminte de acela dintre viteji domni din trecut, care a luptat cu isbândă, nu numai pentru neatinarea țării, dar și pentru unirea țărilor române.

Acesta a fost Mihai-Viteazul. Românii au ținut să-i eternizeze memoria, împodobind cu statua viteazului Domn capitala București.

Ea se ridică în fața mărețului palat al Academiei; e turnată în bronz și ne înfățișează pe Mihai călare pe un cal aprig, în cap cu căciula și în mâna stângă cu o săcură de războiu.

Bazele statuei arată prin inscripții luptele ce le-a purtat Mihai, ear' în dreapta și în stînga statuei sînt așezate două tunuri luate dela Turci în războiul din 1877—8.

La vederea statuei ne vin în minte următoarele frumoase cuvinte, rostite de Al. Odobescu în o conferință ținută în București:

„Dela Călugăreni și Mirislău îl vedem pe Mihai ajuns, prin nepomenita sa îndrăzneală, să atragă și să cuprindă în viteaza-i stăpânire tot ce e neam de Român dincoace și dincolo de Carpați.

„Eată-l, eată, pe Mihai al nostru Viteazul, că apucă cu viață ajunul acelei zilei mărețe, în care el s'ar fi învederat lunei ca împreunătorul Românilor, pentru-că el, deși pe o clipă numai, a adunat patria română la olaltă din slăbănogita ei risipire, a strîns-o în snop cu apriga-i săcură, a apucat-o virtos în brațe și a ridicat-o drept în picioare”.

PARTEA ECONOMICĂ.

Plantele de nutreț.

Era un timp, și nu e mult de atunci, când oamenii nici nu se gîndeau să sămene ierburi anume pentru nutrirea vitelor și altor animale de casă. Dar' cu înmulțirea oamenilor a trebuit să se înmulțească și animalele de casă, devenind cu chipul acesta neapărat de lipsă și cultivarea în mod măiestrit a plantelor de nutreț, cari cu ajutorul rădăcinilor lungi îți scot nutrețul din mari afunzimi, crescînd astfel în grabă și putîndu-se cîștiga mai mult decît de două-ori peste vară. Cu chipul acesta, adunînd nutreț mai mult și mai bun, se pot ține și vite în număr mai mare, producîndu-se totodată gunoii din belșug pentru îngrășarea pămîntului; căci, ori-cum am lua lucrul, dela mulțimea și bunătatea nutrețului atîrnă în locul antîiului progresul în economie — el este temelul economiei.

De aceea, în folosul lor bine priceput, datori sînt toți plugarii să se în-deletnicească din zi în zi tot mai mult cu sămînarea plantelor de nutreț, cari aduc folos mai însemnat, între cari se numără feluritele soiuri de trifoi, lăptăș și a.

Unele soiuri cresc bine și în pămînt mai puțin roditor, s. p. *spergela* (*spergula arvensis*) isbuteste și într'un pămînt uscat, lăptăș și esparseta într'un pămînt vîros și puțin roditor, trifoiul alb și mazăricea de câmp se pot sămîna într'un pămînt mărăștin și rovinos.

Sînt apoi alte plante, cărora le pîrște pe locuri muntoase, s. p. mazăricea de munte (*Lathyrus silvestris*) și a., astfel, că nu e soi de pămînt, în care să nu se poată cultiva cu folos una sau alta din nenumăratele plante de nutreț. Această împrejurare, este de dorit, să stîrnească interesul plugarilor români, îndemnîndu-i să cerce a scoate cel mai mare folos din toate felurile de pămînt prin sămînarea de ierburi cari se potrivesc cu firea acelor.

Animalele mănîncă bine aproape toate soiurile de trifoi; dintre aceste însă vom numi pe acele, cari dau o recoltă mai bună și se mănîncă mai cu plăcere.

I. Trifoiul roșu.

Acesta are mai multe specii sau soiuri și anume:

1. Trifoiul spaniol sau de Brabant (*trifolium pratense*) este cea mai bună plantă de nutreț, dă o recoltă abundentă și animalele o mănîncă cu cea mai mare plăcere. În pămînt bun rădăcinile acestui trifoi pîtrund peste un metru în afunzime și prin rădăcinile sale, putrezite, îngrășează în mod însemnat pămîntul. Este o plantă trainică, buruienile și mărăcinii nu o supără tare și înflorește cu trei săptămîni mai în grabă ca alte soiuri.

2. *Trifoiul roșu comun* (*trifolium rubens*), crește mai bine într'un pământ ușor, uscat. În pământ mai slab încă isbutește și nu cere o pregătire deosebită a pământului. Primăvara înfrunzește de timpuriu și înfrățește bine, dând mult nutreț și semințe. Se poate semăna împreună cu grâul de toamnă sau de primăvara.

Cercetându-se s'a aflat, că trifoiul uscat conține 70 la sută materii nutritoare, pe când cel verde numai 15½ la sută.

Trifoiului roșu îi convine o climă mai mult umedă decât uscată; îndeosebi în Aprilie și Maiu așteaptă multă umezeală. Se face mai bine într'un pământ mărșos, lutos sau argilos cu mult humus. Se samănă în Martie și Aprilie, când pământul are multă umezeală din zăpada de peste iarnă. La adăpostul altei semănături trifoiul răsare în grabă; dar' după-cum am spus și mai sus, trifoiul se poate semăna și deodată cu grâul de toamnă.

Când iarna e fără zăpadă trifoiului îi merge rău, se poate chiar nimic; o secetă îndelungată încă îi face multă stricăciune.

După plante păstăioase nu isbutește; din contră îi merge bine după plantele bulboase, pentru cari s'a fost gunoit pământul. Pământul bun, bine lucrat și lipsit de mărăcini îi priește mai bine.

În urma trifoiului se samănă grâu de toamnă, care se face cu atât mai bine, cu cât mai frumos a fost trifoiul, după care urmează.

Pământurile semănate cu trifoiu sărăcesc în grabă; de aceea numai într'un pământ bun se poate semăna după 5 ani earăși trifoiu.

Gunoiul proaspăt nu e potrivit pentru locurile de trifoiu; dar' fac bun serviciu: cenușa, varul, ghipsul, marga, sărurile de caliu ș. a., cari trebuie presărate pe deasupra.

Sămënța se nu se îngroape mai afund de 1—2 cm.; pentru aceea ajunge o grăpare ușoară. Când se samănă de-a lungul, în rînduri, sînt deajuns 6—10 chlgr. sămënță, ear' pentru sămēnatul de-a latul 10—22 chlgr.

Societăți de cumpătare!

Din folositoarea carte apărută tocmai acum la „Tipografia” noastră, sub titlul *Societăți de cumpătare* — îndreptar pentru înființarea lor, de Gavrila Alușiu, reproducem prefața, care este următoarea:

Sărăcia se lăfeste în mod îngrozitor, la sate și orașe, printre poporul nostru.

Ogoarele nu dau destulă roadă, și cât mai dau, se prăpădește, de grindină, de ploi, de secetă, ori de inundarea apelor.

Vuile sînt cutropite de filoxeră și peronosporă, și până se vor pute renori cu viță americană vor trece ani de-arindul, și rozoarele frumoase, cari până aci dădeau belșug de vin curat, isvor bogat de bani pentru vieri, astăzi stau goale, lipsite nu numai de roadele aurii de oare-când, ci chiar și de vișele viei.

Și după-cum suferă daune și lipse plugarul dela sate, întocmai așa suferă și mă-

iestrul industriei dela oraș, pentru-că produsele muncii lui, menite tot pentru țărani, nu mai sînt căutate și cumpărate cu prețul cuvenit.

În lipsă de bani toți caută se vîndă cât mai scump și se cumpere cât mai ieftin. De aceea cei dela oraș sufer, trebuind să cumpere scump cele trebuincioase traiului, grâul, carnea, oule, legumile și celelalte. În schimb însă țeranul nostru își cumpără cele trebuincioase casei, nu dela măiestrii nostri români, ci dela neguțătorii jidani, cari le vînd lucruri de fabrică, pe cât de ieftine, pe atât de proaste și de slabe.

Într'aceea dările cresc din zi în zi, trebuințele se măresc, venitele scad, și sărăcia bate la ușa fiecăruia.

Mai adăugeți apoi la toate și dările acelea mari, pe cari omul singur și-le pune de bunăvoie: tîbacul și vinarsul, mai ales vinarsul.

În fiecare an țeranul nostru român dă milioane de florini pe spirt și pe vinars, și toate aceste sume grozave de bani curg în buzunarele bogaților jidani, cari singuri au fabrici de spirt, și aproape singuri țin regatele în arîndă.

Dacă fiecare țeran român, cap de familie, ar socoti cât cheltuiește într'un an pe vinarsul jidovesc, pe holerca, ce o cumpără dela cărcimă, s'ar îngrozi fiecare.

Ce se mai zicem de aceia cari beau vinarsul cu patimă și din patimă? Ce se mai zicem de cei bețivi, cari își beau moștile, zălogindu-le la Jidanul cărcimar, rămînînd fără brează de pământ în câmp, fără cap de vită în curte, și silit a-și trimite copiii se slujească în casa altuia.

Beutura de vinars, fie ea cu măsură ori fără măsură, fie din patimă ori fără patimă, e o boală nenorocită pe omenime.

Partea mai săracă a popoarelor e împinsă oareși-cum fără voe la această beatură, și încetul cu încetul, de multe-ori fără voia omului, i-se preface în obicei, din obicei în nărav și din nărav în patimă. Așa e pretutindenea în lume, unde e cunoscută această blăstemată apă cu spirt, acest spirt veninos.

Nu numai la Români, ci la toate popoarele din lume s'a lăfit în mod grozav obiceiul acestei beaturi veninoase. Nu numai la noi, ci în toate țările oamenii învățați, bărbații de stat, puși se ocăruiască țările, își bat capetele cum se lecuiască poporul de această boală, care strică și sănătatea trupeză, și mintea, și bunăstarea oamenilor. În Anglia, ca și în Rusia, în Franța, ca și în Belgia, în România, ca și la noi, cărmuitorii statului au încercat și cearcă tot felul de mijloace, prin legi și prin orîndueli, ca se stîrpească această boală numită: *alcoholism*, după vorba *alcohol*, cum îi mai zice spirtului.

În fiecare an se țin congrese, adunări mari prin deosebite orașe ale lumii, la cari se întîlnesc bărbați învățați de deosebite neamuri, din deosebite țări, ca se chibzuiască împreună asupra celor mai bune căi și mijloace de a stîrpi *alcoholismul*.

Pentru-că *alcoholismul* nu numai sărăcește jertfele lui, ci produce o mulțime de boale, cari le simt nu numai cei atinși în primul rînd, ci și copiii lor și copiii de copiii lor. E lucru dovedit, că din neam în neam trece în urma *alcoholismului* o slăbiciune a trupului omenesc, a sănătății și a puterilor, și o stricăciune a sufletului, înrîutîndu-l și dedîndu-l la toate fărădelegile.

Dacă casele de nebuni se umplu de nenorocitele jertfe ale nebuniei, 10 până la 40

la sută, din acești perduți la minte, au a-și purta nenorocirea în urma spirtului mult ce au beut.

Dacă temnițele se umplu de osândiți pentru cele mai urite fărădelegi, omoruri, hoții, bătăi, siluiri și alte fapte urite, apoi 60—80 la sută din cei întemnițați au făptuit faptele, cari le-au adus osînda, în stare de beție, ori ațîțați în urma spirtului, ce au luat.

Și dacă în neamul mai tîner, în generațiunile ce vedem, găsim atîția amărîți, prăpădiți, sluți, la trup și la suflet, capchii și timpîți la minte, cea mai mare parte au a-și mulțumii nefericirea vieții lor chinuite părinților lor pătimași de beția vinarsului.

E grozavă pustiirea ce o face omenimei boala beției de spirt.

Întrebarea e acum: Unde vom găsi leacul care se ne păzească înainte de urmările nemăsurat de rele ale acestui potop, aducător de sărăcie, boală și atîtea alte nevoi?

Întrebarea mai e, în aceste vremuri de lipse și neajunsuri, unde vom găsi un nou isvor de câștig, de venit, pentru a pute suporta mai ușor greutățile traiului de pe o zi pe alta?

La ambele întrebări răspundem: în societățile de cumpătare.

Cel mai sigur ajutor, după D-zeu, e totdeauna la noi înșine. În noi înșine putem găsi, cu voință tare, cea mai bună comoară de ajutorare și scăpare.

»Voește și vei pute» este o vorbă așa de dreaptă a Românului, încât limba noastră, pentru a însemna o lucrare din viitor, o rosteste prin vorba: *voiu*, *voesc*.

„Voiu merge, voiu face, voiu isprăvi” — zice Românul, pentru a însemna mersul, faptul, isprava, ce are să urmeze. Pentru-că el știe, că ceea-ce *voește*, se va și *întempla*.

E vorba numai: *să voim!*

Dacă ne vom cumpăta în beatură, vom cruța bani. Dacă ne vom cumpăta dela beutura vinarsului vom cruța și banii, cari ar trebui de altfel să-i dăm Jidanului, și încă o sumă mare de bani, ce poate ar trebui să-i dăm pe doftorii, ca să lecuim boalele cele multe ce se iscă din beție, și deasă beutura de vinars. Crușăm banii, ce ar trebui să-i cheltuim poate pe la judecătoria și procatori, în urma vre-unei pîri, ce ne poate veni în urma faptelor rele făptuite în stare de beție.

Pe lângă toate acestea mai câștigăm o mare și neprețuită comoară, ce se chiamă sănătate în trup, limpezime la minte, și curățenie la suflet. Scăpăm de atîtea alte datorii și biruri, cari la olaltă fac mult mai mult decât toate dările, aruncurile, porțiile și staierele, ce trebuie să le plătim toți în toate părți.

Eată despre ce are să ne învețe cărtica de față.

Ea ne arată ce sînt societățile de cumpătare și ce foloase aduc.

Societăți de acestea s'au făcut în alte țări cu miile, și lucrarea lor binecuvîntată a adus frumoase roade poporului țeran. La noi de abia sînt câteva, 2—3.

Eată aci, un harnic învățator arată tuturor calea, cum se urmeze pentru a înființa și la noi aceste societăți. Fie ca poporul nostru, mai ales luminătorii lui, preoții și învățătorii, să-l înțeleagă și să-i urmeze pilda ce o dă.

E vorba numai: *să voim!*

Dr. E. Dălanu.

Martie.

Povețe economice.

Samenă dacă e timpul bun, grân de primăvară, apoi orz, ovės, mazere, mazărice și luțernă, napi ș. a. Grăpează locurile de luțernă și trifoiu sემenate din alți ani ca să crească mai bine. Sădește legumile menite pentru a-ți face sემență. Ca să le aperi în contra omidelor, pune în apropiere câteva sემinte de cânepă. Amirosul acesteia alungă fluturii.

Cartofii înghețați ferbe-ți și scurge apa de pe ei, apoi li dă la vite, altcum se vor bolnăvi, că-s otrăvitori. Fă altoirea pomilor, gătește straturi pentru legumi și le sემenă. Acum e timpul mai potrivit a sădi vii noue. Vinul trebuie tras a doua-oară, când e vremea liniștită.

De-ale vremei.

Neaua din Martie împutinează vinul. Martie vânturos, — Maiu frumos. Dacă Martie-ți cu roauă, — după Paști vor fi ploi.

Apelul

Comitetului central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului” în cauza propășirii industriei de casă.

Economia câmpului este izvorul de căpetenie, din care se adapă cu belșug toate celelalte îndeletniciri omenești.

O țeară cu economia câmpului înțelepțește dezvoltată și cu pricepere purtată, va fi totodată și o țeară cu nesecate bogății și cu locuitorii în bunăstare.

Reuniunea noastră agricolă și-a pus de ținută, să lucre la o mai repede și mai înțeleaptă înaintare a poporul român din acest comitat în economia câmpului și în legătură cu ea în economia de vite, cu toate ramurile ei. Și dacă privim asupra lucrării sემvșite de Reuniune dela înființarea ei și până azi, cu plăcere putem spune, că rodnică a fost această lucrare dezvoltată întru înaintarea țeranului nostru pe terenul economic. Trebuie însă să mărturisim, că multe mai sânt încă de făcut, multe de îndreptat, multe de dezvoltat, până să ne vedem numai cât de cât apropiați de țința, ce ni-o am propus.

În înțelesul §-ului 1 lit. c. din statute, în cercul de lucrare al Reuniunii noastre cade și înaintarea industriei de casă, adică a acelor îndeletniciri ale oamenilor nostri dela sate mai ales, cari dau mijloacele și uneltele trebuincioase la îndeletnirea multelor și felurilor trebuințe în ce privește hrana, îmbrăcăminte și locuința lor. Spre aceste scopuri multe lucruri folositoare și frumoase totodată știe să sემvșască țeranul nostru, dar și mai multe și mai vrednică de laudă femeia română, cu drept cuvânt laudată de toți pentru hărnicia, istețimea și gustul, cu care isprăvește țesăturile, chindisiturile, alesăturile, împletiturile sale, mult prețuite nu numai de noi toți, ci și de oameni pricepători ai altor neamuri străine.

Asupra acestor lucrări deci voește comitetul Reuniunii noastre să-și îndrepte mai cu stăruință luarea aminte, pentru a face cu puțință, ca cu vremea și în acest însemnat și

rodnic ram al economiei să facem o înaintare și un spor, care să fie nu numai spre mângăierea și mulțumirea noastră sufletească, ci totodată și un bogat izvor de venit bănesc.

Ca lucrarea noastră în acest înțeles să fie cu folos, trebuie înainte de toate să cunoaștem bine diferitele feluri de lucruri din industria sau meseriile de casă, pe cari le sემvșesc țeranii nostri și mai ales femeile lor, ca apoi mai bine să știm, cum și unde e de pus umărul și ce ar fi de făcut, pentru-ca înaintarea să se facă mai cu hotărîre și lucrurile se aducă și mai mare câștig.

În vederea acestui scop ne îndreptăm către toți frații nostri români economi din acest comitat, cu rugarea să ne trimită din lucrurile de mână sემvșite de ei și de femeile lor câte un lucru (unealtă, țesătură, cusătură, acaret etc.) din cele mai bine isbuite, sau câte o muștră (probă) baremi unde nu se poate trimite lucrul întreg, ca astfel să vedem ce să lucră prin diferitele comune, și apoi să chibzuim mijloacele, cum aceste lucrări să se sემvșască și mai bine și cu unelte mai desvșite, cum ele să se facă în cătățime mai mare și cu muncă mai puțină, și cum în sfîrșit s-ar pute ajunge la material mai bun și mai ieftin pentru facerea tuturor acelor lucruri.

De oare-ce însă mai mare folos vom pute ave, dacă lucrurile industriei noastre de casă vor trage asupra lor luarea aminte și a altora și vor fi cumpărate de ei, va trebui să chibzuim și cum, dela lucrurile și mustrele cele mai bune și mai frumoase, să facem icoane, (desemnuri), diferite cărți, ca se poată fi trimise în lumea mare, ca prin ele să atragem luarea aminte asupra lucrărilor sემvșite de noi, și cum apoi să adunăm ce e mai bun, mai frumos, mai făgăduitor de trecere la anumite locuri, ca putându-se pune la întrecere cu lucrurile altora, să treacă mai cu înlesnire în negoțul cel mare și să ajungă a fi și ele izvor de venit pentru economii nostri.

Fiindcă numai astfel se poate aștepta o înaintare priincioasă pe acest teren, făgăduitor de frumoasă și bogată roadă, rugăm cu căldură pe toți frații și surorile noastre dela sate, dar mai ales pe preoți și învățători și ceilalți cărturari de prin comune a ne da spriginul lor în adunarea lucrurilor și mustrelor trebuincioase din industria de casă.

Fiind vorba de mustre, înțelegem numai de acelea, cari înfățișează lucruri (țesături, chindisituri, alesături, împletituri etc.) făcute după firea și gustul Românului, după noima și rostul moștenit dela părinții, moșii și strămoșii nostri, ear nu de cele cu gustul corcicîmprumutat dela lucruri cumpărate de prin bolte dela oraș și cari pe ici pe colea au început a scoate din folosință lucrurile bune, trainice și alese cu gust aievea românesc. Pentru mustre ajunge o bucată mai mică din un lucru întreg, dacă din ea se poate cunoaște desemnul (icoana) cusăturii, țesăturii, alesăturii, împletituri etc., fețele (colorile), felul alăturării și împreunării lor, și în sfîrșit pas de pas alcătuirea lucrurilor întreg (felul împunsăturilor, al alesăturii, al împletituri). Unde aceasta nu se poate e binevenită o fășie de pânză cu muștră dorită cusută pe ea. (De altcum, aceeași fășie de pânză poate fi înzestrată cu mai multe mustre cusute sau chindisite).

Comitetul Reuniunii noastre va ține în seamă pe toți trimițătorii, va îngriji de desemnarea în regulă a mustrelor celor mai frumoase și de răspândirea lor prin tipar

păstrând lucrurile de frumsețe mai mare așa, ca să ajungem cu vremea la înființarea unui muzeu de lucruri de industrie de casă, vrednice de vîzut.

Astfel făcînd, cu toții împreună vom sემvșî o lucrare, nu numai de cinste pentru neamul nostru, ci totodată și o lucrare, care să ne deschidă izvoare nou de câștig și căi nou de înaintare în bunăstare economică și în cultură peste tot.

Din ședința comitetului „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului”, ținută la 3 Martie n. 1898.

D. Comșa,
preș.

V. Tordășianu,
secretar.

Din traista cu povețele.

— Răspunsuri. —

Abonentului S. Faur, comerciant. Ne întrebăți, că de unde ați pute cumpăra cu preț mai moderat altoi de măr, păr, cireși, vișini și pruni; spunînd totodată, că aveți prețuri curente dela Budapesta, dar nu vă convin.

Ar fi timpul, ca acum primăvara să avem doritul prilej de a publica în ziarul nostru imbieri fel și fel spre vînzare: de pomi nobili, sემențuri ș. a., din partea învățătorilor nostri și a altor persoane, cari se îndeletnicesc cu pomăritul, legumăritul ș. a. Durere însă, această bucurie nu ne este încă dată să o gustăm; măcar-că ar pute să fie și dintre noi sute și mii cari să îndeplinească, spre folosul lor și al obștei, o lipsă atât de simțită. Avem nădejde, că nu va mai trece mult până la ajungerea acestei ținte. Până atunci însă vom cumpăra de unde ni-se imbie, chiar și cu prețuri pipărate. Mai bună chizășie ca școalele de economie ale statului acum odată n'avem. De aceea adresați-vă la direcțiunea unei atari școale, s. p. în Algyógy sau Kolozsmonostor.

Abonentului Atanasiu T. în Șidistel. Cu privire la procurarea pomilor nobili sემvească-ți și d-tale răspunsul de mai sus.

Pentru procurarea altoilor în viță americană și pentru mlădițe de sădit fără rădăcini se recomandă următoarele școale de vierit:

1. A pozsonyi szőlészeti és kertészeti iskola igazgatója: Pozsony.
2. A tarczali vincerlér iskola igazgatója: Tarczal.
3. Az érdiőszegi vincerlér iskola igazgatója: Érdiőszeg.
4. A ménesi vincerlér iskola igazgatója: Ménés.
5. A nagyenyedi vincerlér iskola igazgatója: Nagy-Enyed.
6. A tapoleczai vincerlér iskola igazgatója: Tapolecza.

Acestora va trebui să te adresezi ungu-rește. De altcum se făcuse înștiințare prin Ianuarie, că altoi de viță americană nu se mai pot căpăta în acest an, trecînd toți; dar în această primăvară se vor altoi cu vr'o 10 milioane mai mulți altoi, pentru-că trebuințele sânt mari în toate părțile.

În anul trecut imbia altoi și viță americană George Petica, Magyarát, u. p. Pankota, care, poate, mai are și acum.

Ceară bună de altoit se află la Ludwig Reschner, Grosser-Ring, Sibiu (Nagyszeben), și se poate căpăta de câte 50 cr., 25 cr. și chiar și de 10 cr., adăugînd și portul postal.

Știri economice.

Pentru neguțătorii români. Dl. *Romulus M. Albu* din *Laslaul-rom.* (posta Bonyha) ne înștiințează, că dînsul are cunoștință despre trei comune românești lipsite cu totul de bolți (dughene), cu mișcare de negoț bună și în cari ar fi bine să se așeze neguțători de ai noștri. Atragem deci luarea aminte a cetitorilor noștri asupra acestei împrejurări; cei interesați să se adreseze pentru informațiuni la dl. Albu.

Starea sîmînturilor și prețul bucatelor. „Jurnalul societății agricole” din București scrie următoarele: Starea sîmînturilor noastre de toamnă se înfășoază în starea cît se poate de îndestulitoare. Ploile din săptămîna trecută au avut o influență priincioasă asupra desvoltării bucatelor mai cu seamă în urma vremii călduroase care a urmat ploilor.

Începutul acestei săptămîni însă s'a deosebit prin o scădere a căldurei, care în unele părți a ajuns pînă la 10 grade sub zero; agricultorii noștri păreau îngrijiiți, zăpada căzută însă a făcut să dispară orice neliniște, totuși lucrările de primăvară ale câmpului vor fi întărziate puțin.

Din străinătate știrile asupra viitoarelor roade sînt cît se poate de bune. Franța, Germania, Austro-Ungaria, Rusia se bucură de o vreme cît se poate de priincioasă sîmînturilor.

În ce privește negoțul de bucate, după o ușoară scădere în țirurile din străinătate, se vestesc următoarele prețuri:

La Budapesta: Grâu de primăvară fl. 12.02; secară de primăvară fl. 8.25; orez de primăvară fl. 6.54; cucuruz fl. 5.29; grâu de toamnă, fl. 9.05.

La Viena: Grâu de primăvară fl. 11.89; ovės de primăvară fl. 6.88; secară de primăvară fl. 8.81; cucuruz fl. 5.67; grâu de toamnă fl. 9.25.

La noi cererile de cucuruz pentru Ungaria continuă, țirurile în porturi însă sînt restrînse. La Galați apele au crescut. La Constanța (Dobrogea) s'a vîndut hectolitru de orz 4 lei 40 bani; secara 5.50; grâu de toamnă 8.50; cucuruzul 5.90, în oraș la magazine.

Din România. Proiectul de lege privitor la participarea României la expoziția universală din 1900 e deja alcătuit și a și fost împărțit în cameră.

După acest proiect, ministerul agriculturii are drept să cheltuiască pentru pregătirea lucrărilor de participare la expoziție suma de 1.300.000 lei, pe care îi poate lua ca împrumut dela cassa de depuneri. Replătirea sumei acesteia se va face în timp de cinci ani. --

— Direcțiunea căilor ferate române e hotărîtă să scadă prețurile biletelor pentru călători.

— Se spune, că consulul austro-ungar din Smirna (Asia-mică) ar fi făcut guvernului seu un raport în care arată că spiritul românesc face o primejdioasă concurență spiriturilor austro-ungare și rusești.

Cei ce doresc a-și procura bucate în cantități mai mari o pot face aceasta cu înlesnire, adresându-se la dl. *George Zănescu* în Brașov (firma veche și bine cunoscută). D-sa aduce din România porumb (cucuruz) în cantități mari (zeci de vagoane), calitate bună și-l vinde cu prețuri moderate. Informațiuni prin scrisoare.

Arbori pentru plantare. „Gazeta Transilvaniei” scrie, că la deregătoria de pădurărit din Brașov se vor vinde în primăvara aceasta 9425 molifti dela 8—10 ani cu 50 cr. suta (3 fl. mii); 1600 brazi albi dela 4—6 ani cu 60 cr. suta (4 fl. mii) și 4100 melezi (Lărche) dela 8—10 ani cu 60 cr. suta (4 fl. mii). Toți se află pe muntele Crucurul, mare și cumpărătorii au a îngrijii de transportarea lor. Mai sînt a se vinde la casa pădurarului de pe „Podul-Crețului” 1200 melezi de 8—10 ani cu 60 cr. suta sau (6 fl. mii).

Opreliște. Din pricina boalei de porci s'a oprit transportul de porci în Austria din următoarele comitate ale Ungariei, locuite de Români: Bihor, Tîrnava-mică, Sătmar, Timiș și Torontal.

Țîrg de vite. Ministrul de negoț a permis, ca în comuna *Seitin* (Sajtény, comit. Cînad) să se țină țîrg de vite, în fiecare săptămîna Lunea, și dacă în această zi ar fi sîrbătoare, țîrgul să se ție Sîmbăta.

Tarifă ieftină pentru sîmînte. Pe baza unei ordinațiuni a ministrului de comerț toți aceia cari transportează pe liniile ferate ungare bucate pentru sîmîntă se bucură de o tarifă foarte scăzută (50—60%, scăzement din tarifa originală). Pentru cîștigarea acestui favor trebuie să documenteze că bucatele trimise sînt destinate pentru sîmînat și sînt adresate la agricultori.

Starea moșilor în Ungaria. Ultimul anuar al oficiului statistic, apărut de curînd ne dă o tristă dovadă despre critica stare în care au ajuns proprietarii de moși în urma păgubitoarelor stări economice. Moșile își schimbă verteginos proprietarii și datorile întabulate cresc grozav. În anul 1896 s'au făcut 407.000 schimbări în proprietatea moșilor, dintre care 317.000 pe baza contractelor de vînzare-cumpărare, ear' 15.012 pe calea licitațiunilor. Aceste cifre ne arată mai mult ca ori-cine nefericitele urmări a politicii agrare, ce se face în Ungaria.

În ultimii 12 ani schimbările în proprietatea de moși au crescut cu peste 100.000. Dar' apoi datorile întabulate?

În anul 1896 datorile aceste au crescut cu peste 117 milioane florini!

Și în fața acestor păgubitoare stări ce se face?

Poporațiunea țerei — cu foarte puține excepții — se marginește a constata cu durere, că „trăim vremuri grele”, că „asa nu mai poate fi multă vreme” și apoi pentru-că totuși se poată duce de pe o zi pe alta — trăeste din credit, fie acesta cît de scump și cît de păgubitor, numai să-l poată folosi.

De altă parte guvernul țerei aruncă sute de mii fl. pentru — apărarea cîstei ungurești în străinătate; aranjează fel de fel de lucruri și edifică sumptuoase palate. La desinteresata îmbunătățire a stărilor economice, prin reforma dărilor și prin alte mijloace potrivite — n'are vreme să se gîndească, de vreme-ce guvernele Ungariei au altă chemare mult mai „patriotică” — să maghiarizeze și să maltrateze naționalitățile.

Pînă-cînd?

Legea lucrătorilor, care regulează relațiile dintre acestia și proprietarii de pămînt, a intrat în vigoare la 1° Martie, că articolul II. din legile ex 1898. Pentru-că legea aceasta să fie cît mai bine înțeleasă, ministrul

de agricultură pe lîngă instrucțiunile lungi date forurilor competente a inițiat și o serie întreagă de prelegeri prin care să se explice această lege. Afară de aceste a mai dispus și împărțirea textului legii între muncitori prin 1.000.000 exemplare. Mare reacție, spun ziarele ungurești, că nu se așteaptă.

Industria românească în Bucovina. Dîșteptarea din Cernăuți, publică următoarea veste bună pentru frații bucovineni: Consiliul școlar al țerei a trimis școlilor noastre porunci aspre, ca învățătoarele de lucruri de mîndă de acum înainte să nu mai învețe copilele noastre de acele lucruri de mîndă cari s'au luate dela Nemți, ci numai de acele, cari se trag dela moșii și strămoșii noștri și s'au curat românești. Unde este loc destul chiar stativă să aibă școala, ca copilele în școală să se deprindă cu țesutul. Dieta țerei e gata să cheltuiască cu cumpărarea stativelor pentru școli populare pînă la 300 de florini.

Țeara-Noastră.

Descrierea Ardealului spre mează-noapte dela Mureș.

de
Silvestru Moldovan.

(Urmare.)

Scărișoara.

Scărișoara este, ca și Albacul, o comună mare, și cu un teritor estins. Numărul locnitorilor e de 5275, ear' teritorul are estensiune de 31.847 jugere. Ea se alcătuește din patru părți, formînd fiecare câte o parohie deosebită. Spre mează-noapte dela Neagra se află *Lăzești*, a doua parte e *Lăpușul*, spre isvoarele Rîului, apoi vine *Gârda-de-Jos*, în apropierea Albacului și în sfîrșit *Gârda-de-Sus*, care se consideră de miezul comunei Scărișoara.

O regiune de munte admirabilă, plină de frumseți romantice, împrejmuieste casele împrăștiute ale Moților din aceste sate. Dela Gârda-de-sus străbătînd pe valea *Gârda-Sacă*, dăm la o parte de valea *Ordincușă*. Ea ne înfășoază un peisagiu sîlbatic, cu margini de dealuri stîncose, bizare, pîntre cari șerpuieste un părăiaș. Pentru singurătatea și înfășosarea ei sîlbatică, în popor este credința, că pîntre stîncile aceste își au sălașul duhurile necurate.

În lăuntruul văii, pe țermul drept al părăului, se află în un părăte de stîncă o peșteră, cu trei încăperi. În cea din fund este un basen cu apă, din care își are isvorul un părău. Peștera se numește *Poarta lui Ionele*. Tradiția poporală povestește, că Ionele a fost un vajnic hoț de codru, care cu banda sa mi-ți lua la răfuială pe împilătorii muntenilor și miluia pe sîraci. El își avî aici locuința, unde peștera, numită după el, îi dădea adăpost și stîncile Ordincușii îl scuteau de prigoniri.

În ținutul Scărișoarei se află muntele *Călineasa*, vestit pentru țîrgul ce se face aici. Acest țîrg are asemenare cu „țîrgul de fete” din Găina, numai cît este mai puțin cercetat, ca acela. La țîrgul din Călineasa se adună păstorii din împrejurime și locuitorii de pe Someșuri, ear' de vînzare nu se află decît lână, dusă în țîrg de Scărișoreni.

Dintre toate însă cea mai însemnată raritate a naturii este la Scărișoara *ghețarul*, care, după mărturisirea pricepătorilor, este cea mai mărețată și mai frumoasă peșteră de ghiată, nu numai a Ardealului, dar' a întregii împărății austriace.

Ghetarul dela Scărișoara se află pe teritoriul Gârdei de jos, în partea de cătră mează-noapte, nu departe de cele din urmă case ale comunei. Mergând pe o potecă de munte călătorul sosește la marginea unei uriașe afundături, de formă rotunjoară și cu un diametru cam de 60 m. În această afundătură se află ghetarul. Ea e formată de păreți înalți, stâncoși și aproape verticali și numai înspre răsărit are o deschizătură, în forma unei terase piezișe și cam prăpăstioasă, pe unde ne putem coborî pe trepte de trunchiuri în interiorul ei. Păreții sunt acoperiți în parte cu muschiu, ear' sus pe margini jur împrejur este o pădure puternică de brădet. Verdeța păreților și a pădurei contrastează cu albul zăpezei, ce strălucește jos, în adâncime.

Afundătura și regiunea împrejmuitoare se aseamănă mult cu valea *Mașocha* din Moravia, numai căt afundătura are estensiune mai mică, ca aceea; ea este de o înfățișare sălbatică, înfrătoare, mai cu seamă dacă ne coborim în adâncime, unde aflăm un aer rece, nepretinos, cum este și împrejurimea. Coborîndu-ne jos dăm chiar și în zilele de vară cele mai calde de zăpadă, amestecată cu fărîmături de stânci, cu trunchiuri și crengi de arbori, pe cari viforele le aruncă de vale.

Înspre jos afundătura se strîmtează în forma unei uriașe pâlpii (tolcer) și în partea de cătră apus, în un părete de stâncă vertical zărim gura ghetarului, în formă triunghiulară.

Intrând în lăuntru ne aflăm în o uriașă anticameră, de formă rotundă și cu un diametru cam de 50 m. Pe jos pământul este acoperit cu ghiață, ear' păreții de peatră văroasă sunt împodobiți ici-colea cu frumoase cristale de ghiață. În două locuri se află ridicături sau mici movile de ghiață, dintre cari una se termină în două.

Din anticameră peștera se rămurește în două direcțiuni. În stânga se deschide o prăpastie grozavă, ale cărei adâncimi nu ne sînt cunoscute cu siguritate. În toamna anului 1858 un forestier (Kulmer) a pătruns în ea pe scări până la o adâncime de 50 de stângini, fără a-i da de fund; ea este un uriaș ghetar, avînd după părerea forestierului numit o adâncime de vre-o 200 m. Aceasta însă este numai o calculație aproximativă.

Despre adâncimea prăpastiei ne putem face o închipuire aruncînd în ea o peatră sau o bucată de ghiață. După observații esacte abia la 14 secunde sosește la noi sunetul cauzat de căderea obiectului aruncat; sunetul se prefăce în o detunătură puternică, care se repetă de câteva ori, perzîndu-se apoi în tăcerea tainică a adâncimii.

Dela intrare spre dreapta peștera se continuă în un coridor, care are o lungime de peste 50 m. și ne conduce în despărțimentul cel din urmă al ghetarului. Coridorul este mai jos așezat decât anticamera, așa că trebuie să coborîm pe scări tăiate în ghiață; el ne oferă o priveliște feerică. Padimentul este de ghiață, ear' păreții și tavanul sînt cu totul acoperiți cu cristale, formînd ghirlande, ciucuri și buchete de flori de ghiață, în diferite forme. La lumina torțelor cristalele dau o strălucire feerică, înfătoșîndu-ne toate colorile curcubeului și prezentîndu-ne una dintre cele mai farmecătoare priveliști. Cristalele se formează din vaporii, cari se așează pe păreții reci și îngheață acolo: un proces asemenea aceluia, prin care se formează iarna pe geamuri florile de ghiață. (Va urma.)

CRONICĂ.

Administratorul tractului gr.-or. al Alba-Iuliei. Administratorul tractului gr.-or. al Alba-Iuliei, dl. protopresbiter din Abrud P. Popoviciu a fost dispensat de această sarcină și consistorul archidecesan din Sibiu a denumit de nou administrator pe vrednicul paroh din Alba-Iulia-Maier, domnul *Florian Rusan*.

Noi preoți români gr.-or. Zilele acestea, Exc. Sa Metropolitul Miron a chirotonit întru preoți pe domnii George Modran ales preot în Poplăca (lângă Sibiu) și Avram G'ava, care va deveni preot în Dealul-mare (Geoagiu).

Daruri bisericești frumoase. Primim următoarele: Fiii bisericești gr.-or. rom. din Certege: Nicolae Cothîșel, primar, Dumitru Trifa, proprietar, au înfrumusețat biserica cu un tetrapod în valoare de 100 fl. și Sofia Cothîșel născ. Dandea prin solvirea sumei de 10 fl. pentru repararea icoanelor vechi; pentru cari daruri poporul și pe calea aceasta exprimă mulțumită maritimilor donatori, dorind ca Dumnezeu să le răsplătească fapta creștinească și să le lungească firul vieții mulți ani. Certege, la 10 Martie 1898. *Constantin Cothîșel* preot gr.-or. român.

Învățător brav. Ziarele ungurești înjură pe învățătorul român din Saravale (Turontal) *Simion Andron*, că n'a voit să sîrbeze la 15 Martie cu Ungurii, ci și-a văzut de școală și datorințele sale. Asta-i face cinste!

Mulțumită. Primim următoarea mulțumită spre publicare: În scopul zidirii unei biserice în comuna noastră *Cămpuri-Surdac*, Prea Sfinția Sa preabunul Părinte *Gherasim*, episcop al Argeșului, s'a îndurat și ne-a ajutat cu suma de 100 lei. Pentru această faptă, primească Prea milostivul Părinte cea mai omagială a noastră mulțumită. Atotputernicul D-zeu lungească firul vieții Prea Sfinției Sale, pentru care noi neîncetat ne vom ruga. Cămpeni-Surdac, la 4/16 Martie 1898. *Ioan Budoiu*, preot. *Longiu Popa*, notar.

„Revoluția” din Alămor. Primim următoarele: „De când cu casul lui *George Florea*, care în stare de beție a aruncat în cărcimă niște vorbe unor Ungurași, și s'a alarmat întreagă gendarmeria din jur, acum, ziua-noaptea avem „norocire” de gendarmi. Ei umblă noaptea prin curțile și grădinile oamenilor, ba i-au văzut oamenii cum umblau noaptea, căutînd prin gropi și păraue. Ei cred, că în fiecare tufă, sub fiecare buroiană stau ascunși revoluționari valahi”.

Ungurii din Alămor. Cu datul 19 Martie primim din Alămor următoarele: Duminecă, la 13 Martie n. la biserica reformată din loc s'a întîmplat scandal. Parochia reformată e vacantă încă din vara anului trecut. Murind vechiul pastor afacerile preoțești le îndeplinește învățătorul de stat *Szilágy József*, un Ungur ca toți Ungurii. Pe când acesta cânta mai îngâmfat, intră în biserică un Ungur beat, *Beregnéri János* și în loc să zică „Doamne ajută”, se adresează cu înjurături cătră cei prezenți. Începe apoi a cânta

și el, de credeai că se află lângă butea cu vinars în cărcimă, ear' nu în biserică. Dascălul provocă pe ceilalți oameni să îl scoată afară; dar' și-au găsit omul cu *János*. Nime n'a avut curajul să se atingă de el. Și s'a continuat scandalul până ce nu a eșit el de bunăvoie.

— Marti, la 15 Martie, ziua „libertății ungurești” au sîrbat-o și Ungurii noștri din Alămor. Învățătorul de stat a mers cu copiii de școală la biserică, purtînd stindard unguresc în frunte. De acolo s'au reîntors ear' la școală. Durere, că printre copii am văzut și băieții unor Români, și încă ai unor oameni inteligenți. Au invitat Ungurii și pe unii Români ca să iee parte la sîrbare; dar' li-s'a răspuns că 15 Martie e ziua lor; noi vom sîrba ziua libertății la 3/15 Maiu.

Gimnasiu de stat în Turda. Ministrul de culte a anunțat autoritățile comitatense din *Turda*, că vrea să prefacă școala civilă de stat în gimnasiu cu patru clase. Directorul suprem din Cluj, *Kuncz Elek* a fost exmis de ministrul, ca comisar guvernial, ca să pertraceteze cu cei interesați în privința înființării noului centru de cultură maghiară.

Constatăm, că după legea de naționalități gimnasiul ce ar fi să se înființeze în Turda ar trebui să fie românesc.

Băi de aur din Ardeal — cumpărate de Englez. Una dintre cele mai mari însoțiri ale pieței de băi de aur din Londra, „Exploration Company”, a cumpărat în vremea din urmă mai multe băi de aur din Ardeal. O parte însemnată a minelor de aur dela *Criscior* (com. Hunedoarei) sînt în proprietatea acestei societăți, astfel *Cireasa*, *Valea-Arsului*, *St-George*, *Paltin*, etc.

Un filantrop. Ieri a fost înmormîntat în *Sebeșul-sădesc* un vrednic măiestru cojocar, *Grig. Forro* alias *Fara*. Răposatul a lăsat „Asociațiunei” prin testament 8000 fl., din care să se dea stipendii mai ales băieților ce se aplică la măiestrit.

Emigrarea Săcuiilor. Lui *P. Naplé* i-se scrie din *Odorheiu*, că emigrarea Săcuiilor în România ia proporțiuni tot mai mari. Numai din comitatul *Odorheului* s'au dat anul trecut 1365 de pașuri, cu 314 mai multe ca anul trecut.

Statistica aceasta — serie corespondentul — este cu atât mai tristă, cu cît Săcuii trecînd în România, încet pe încetul își uită limba și se fac Români. — Ei, ce să le faci, dacă acolo le este mai bine, ca în Ardeal, unde sînt hrăniți cu răbdări.... șoviniste.

Biserică arsă. Foile din România vestesc, că Duminecă trecută biserica din cătunul *Sărăteni* (ținut de comuna *Schineni* (judetul *Tutova*) a fost nimicită de flăcări, pe când se ținea slujba. Focul a luat naștere dela cuptorul din altarul bisericești. Toți locuitorii din sat au venit în ajutor; totuși biserica a ars până la pământ. Locuitorul *Stefan Dănilă*, un bătrîn în vîrstă de peste 70 de ani, când a auzit că biserica satului arde, a fost atât de viu mișcat, încît a căzut și a murit pe dată.

Slujbașii unguri. Din Veciu (valea Murășului) ni-se scrie, că vrednicul Român Nicolae Zidar și alți câțiva oameni de acolo, sunt prizoniți de notar și antistia comună până azi, având mănăie pe ei că s'au dus la procesul Memorandului în Cluj, Primar în Veciu e Ilyés Istvány și notar Mark Isidor. Vre-o 10 oameni au voit să-și iee drept de pescuit, având locuri pe lângă Murăș, dar antistia nu le-a dat, sub cuvânt că „dreptul e al domnilor”. Numai cu rugare la ministru au ajuns să-și capete dreptul. Dar au fost și mai departe prizoniți. Oamenii au luat în arândă rozoarele, antistia a zis, că agită poporul, au chemat pe Zidar la primărie, unde l-au sucit cu întrebări și notarul îl amenința, când de când să-l palmuiască, apoi i-au făcut percheisiție acasă, aflând niște cărți și portretul lui Iancu, pe cari le-au luat. Cercetarea e în curs. — Eată isprăvi de ale slujbașilor unguri!!

Sunt iubiți.... Ziarele maghiare sunt cătrănite foc, că în Zagabria s'a comis un nou „atentat” contra... maghiarismului. *Cutitele de postă, pe cari se afla emblema maghiară, au fost adrobite și mânjite.* — Tot semne de iubire!!

Casuri de moarte și înmormântări. Din Chiherul-inf. ni-se scrie:

Azi, în 12 Martie a. c. pretecurăm la mormânt pe fratele nostru preot gr.-or. Gavrilă Mateiu din Nadoș-română în vîrstă de 74 ani, al preoției sale 50 ani, al văduviei 34 ani, rămânând 5 prunci, dintre cari 2 sînt încă neasezați. Au luat parte parochul Nic. Mateiu din Chiherul-superior, Zaharie Mateiu par. gr.-or. al Urișului-superior, Basiliu Seridon al Serbeniului, Aurel Dumbrava al Zsabiului, Valeriu Popescu al Becsei-maghiare, Nicolae Radu cooperador în Săcelul-român și eu subscrisul, apoi mai mulți învățători, notari, și alți inteligenți și mulțime de rudeni și mult popor. Parochul Vasile Duma din Jabenita a descris frumos viața preotului răposat și numeroasa-i familie, meritele sale cu ridicarea bisericeii, școlii, etc.

Ieremie Pop de Harșan, paroch.

Duminecă, în 22 Februarie a. c. a avut loc în comuna Cârpa înmormântarea răposatei în Domnul yed. Solomia Ursulescu. Răposata a fost fiica preotului din Delinești Nicolae Păcurariu. A fost căsătorită în comuna Poiana lângă Caransebeș după fiul vestitului Vasa Ursulescu, proprietar, — cu numele Iova. Dar fericita căsătorie nu ținu mult, căci în scurt timp moartea îi răpi soțul rămânând cu trei orfani, un prunc cu numele Ioan și două fete, Maria și Rusanda. Cu toate aceste văduva își creșcu cu îngrijire copiii, dându-i la școală. Ficiorul răposat nu de mult, ear fetele trăesc, măritate: Maria după preotul Nicolae Ursulescu, din Cârpa, ear Rusanda după harnicul învățător Iuliu Ioanoviciu din comuna Jena. La săvîrșirea actului de înmormântare au luat parte d-nii preoți Romul Tinca cu inv. Fiat din Buchiniu, Ilie Popoviciu cu inv. Stoichescu din Petrosnița, Nicolae Cojocariu cu inv. Copocian din Bolvasnița, preotul Florea Cioloca din Poiana, preotul Martin Vernichescu din Verciorova și inv. Zaharie Gabriel din loc. Afară de aceea a venit și corul vocal bis. din comuna Jena, executând cântările funebreale, afară de aceasta o mulțime mare de popor, chiar și din comunele învecinate, semn că răposata a fost prețuită de toți.

Vieața lui Ștefan-cel-Mare. Vestim cu plăcere, că frumoasa descriere a vieții lui Ștefan-cel-Mare, scrisă și publicată în Foaia Poporului de harnicul învățător, d-nul George Cătană, din Valeadieni, va eși în curînd în broșură. Ea va fi o carte foarte bună cu deosebire pentru tinerimea școlară, învățători și alți cărturari.

„Uniunea” Ardealului. Tinerimea universitară din Cluj a hotărît, ca la 29 Martie n. să sîrbeze cu mare pompă aniversarea a 50-a a proclamării „uniunii”, făcută la Cluj în mijlocul unei sîlbafice furti. Vor lua parte trimișii tinerimei din Pesta și dela toate academiile. — Vom vedea earăși un mare tîmbălău și mai multe ferești sparte spre gloria „uniunii”.

„Singurul oraș nepatriotic”... Sub titlul acesta îndurerat, ziarul *Magyarország* (nrul dela 3/15 Martie) se plînge în următorul chip împotriva orașului Fiume: „Acest oraș al națiunii Maghiare (!? Red.) susținut cu multă cheltuială, a decăzut până acolo, încât autoritățile au oprit tuturor patrioților de bun simț sîrbătoarea de azi. În Fiume s'au înțeles cam 70—80 de deregători, că dacă pe cale publică nu e iertat să sîrbeze ziua de 15 Martie, cel puțin prin o cină modestă să sîrbeze amintirea marelui zile. Acest plan al lor a ajuns la cunoștința mai marilor, cari pe scurt li-au adus la cunoștință, că dacă vor sîrba, vor fi numai deați afară din post”.

Ministeriile în Austria. Sub domnia de 50 de ani a Monarhului Francisc Iosif, Austria are pînă acum al 20-lea ministru. Mai puțin au durat ministeriile *Holzgethan* 26 zile; *Dolbhoff* 2 luni, 23 zile; *Gautsch* 3 luni, 5 zile; *Kielmansegg* 3 luni, 13 zile; *Beust* 4 luni; *Stremayr* 6 luni; *Potocki* 9 luni, 23 zile.

Fasiunile în cauza echivalentului. La 31 Martie st. n. expiră termenul pentru prezentarea fasiunilor în cauza aruncului echivalentului. Usufructuarul, care întrelasă a prezenta coala de fasiune pînă la termenul arătat, se va pedepsi în bani cu întreaga competență de pe un an; ear dacă în fasiune nu se arată corect venitul, vinovatul deasemenea se pedepsește în bani, care pedeapsă, după împrejurări, poate să fie și pînă la 500 fl.

Earăși duel mortal. La 17 l. c. a avut loc un duel cu sabia între tinerii de bună speranță pentru Israilul patriotic: *Klein Izidor*, jurist, și *Kolener Béla*, comerciant, ambii din Lozoncz. În duel *Klein* a tăiat lui *Kolener* 3 coaste și l-a străpuns pînă la plumani. În urma acestei grave rane a murit în aceeași zi. *Klein* asemenea a primit o rană gravă, care l-a pus la pat. Causa duelului? — S'au insultat reciproc cu prilejul banchetului dat la 15 Martie, întru amintirea marelui zile...

Curți cu jurași în — Rusia. Foaia oficială rusească *Regierungsbote* a publicat zilele acestea un ucaz al Țarului, care ordonă, ca în guvernamele *Olanet*, *Astrahan*, *Orenburg* și *Uru* să fie introduse curțile cu jurași. Deodată cu publicarea acestui ucaz, ministrul de justiție face cunoscut, că amintitele patru

guvername vor primi cît de curînd și constituție provincială. Se zice, că Țarul va extinde regimul liberal asupra întregii Rusii europene. Foile rusești primesc cu bucurie introducerea acestor reforme liberale.

Învățător la școala de aplicație. Prea Sfinția Sa Domnul Episcop Nicolae Popea, în urmarea deciziei ven. consistor diecesan, a denumit în 14 Febr. a. c. de învățător la școala de aplicație dela institutul pedagogic din Caransebeș, pe dl învățător Maxim Dalea Doniu. Dalea este născut în comuna Tîrnova, în comuna aceea unde avem atîția tineri talentați.

Avis!

„Foaia Poporului” pe așteptare.

Luând în seamă lipsa de bani din anul acesta, în urma căreia unii din cetitori ne-au cerut „Foaia Poporului” pe credit și de altă parte vîind, ca iubiții noștri țărani să aibă ce ceti, am hotărît să dăm anul acesta „Foaia Poporului” și pe așteptare, pînă la secere sau cel mult pînă la toamnă.

Aceia, cari ar vol să aibă astfel „Foaia” sînt rugați a ne înștiința, obligându-se a plăti abonamentul la unul din cele două termene, amintite mai sus.

Scrisoarea, prin care se deobligă la plată trebuie să fie făcută de preotul sau învățătorul local, pe cari li rugăm a-și da părerea privitoare la cei ce vreau să aibă „Foaia Poporului” pe credit.

Cererile au să se adreseze subscrisei administrații.

Administrațiunea

„Foi Poporului”

RÎS.

Groful păcălit.

Un Țigan a intrat odată în grădina unui grof, de sigur că nu ca să se preumbe, dar fu prins și dus înaintea grofului. Acesta apucă pe Țigan de mână și cu băta ce o avea începu a-i măsura coastele. Vezînd Țiganul că nu-i glumă zise:

— Ho, ho, Maria Ta, asta nu-i bine, pe la noi nu se bate așa.

— Dar cum?

— Țin băta cu amîndouă mîinile.

Groful făcu așa, dar atunci nefîind ținut Țiganul își arătă călcăiele și scăpă.

Impărt. de Marica, inv.

POSTA REDACTIEI.

P. S. M. Nu se poate publica.

N. M. în Seb.-inf. Poesia e slabă; adună mai bine poesii din popor, cum se cîntă la joc, la sezoare etc.

Românașii, în Seliște. Întarziat pentru nrul acesta. În nrul viitor urmează. Mulțumită.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Balteș. Proprietar: Pentru „Tipografia” societate pe acțiun: V. H. Dressnandt.

Călinarul săptămânei.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele
	Dum. 4-a în Post, gl. 8, sft. 8.	răs.	ap.
Dum.	15 Mc. Agapie	27 Rupert	5 49 6 11
Luni	16 Mc. Sabin	28 Malcu	5 47 6 13
Mărti	17 Preacuv. Alexie	29 Eustasiu	5 45 6 15
Merc.	18 P. Chiril. Arch. Iers.	30 Cuirin	5 44 6 16
Joi	19 M. Hris. și Darie	31 Balbina	5 42 6 18
Vineri	20 PP. uciși în M.S.Sava	1 Apr. Hugo	5 41 6 19
Sâmb.	21 Cuv. P. Iacob	2 Paula	5 40 6 20

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Mercuri, 18 Martie: Hașfalău, Poiana-sărată, Rușii-munți (Maros-oroszfalu), Săsciori.

Joi, 19 Martie: Oșorhei.

Vineri, 20 Martie: Basna, Eted, Marcod (6 zile premergătoare tirg de oi), Ocna-Sibiului, Petrifalău, (comit. B-Năsăud).

Sâmbătă, 21 Martie: Blaj, Cernatul-infer., Georgio-Sân-Miclăuș.

Duminică, 22 Martie: Mada.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagini, cuprinzând cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Istoria Transilvaniei“

de

George Barițiu.

Monumentalul op al regretatului nostru istoric: „Părți alese din istoria Transilvaniei pe 200 ani din urmă“, se poate procura de acum

cu preț redus!

Voiumul I.

broș. în loc de fl. 4.20 numai cu fl. 2.50, leg. fl. 3.30.

Volumul II.

broș. în loc de fl. 4.— numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Volumul III.

broș. în loc de fl. 2.80 numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Opul întreg:

broș. în 3 vol. în loc de fl. 11.— numai cu fl. 6.50 — șase florini și cincizeci cr. v. a., leg. fl. 8.60.

Aceasta carte n'ar fi iertat să lipsească din casa nici unui bun Român.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu, se află de vânzare:

Cea mai nouă

Carte de bucate

a

bucătăriei

române, franceze, germane și maghiare

cuprinzând rețetele cele mai bune pentru a pregăti în modul cel mai potrivit ori-ce fel de bucate, delicatose sau beuturi gustoase.

Se vinde cu preț scăzut (dela 2 fl.) acum numai cu 1 fl. v. a. plus 10 cr. porto (20 cr. recomandată.)

O sută

de mii de familii

beau cu

predilecție zilnic

Vivat Sibiul!

Kathreiner
cafea de maltă Kneipp

Libera de substanțele stricacioase sănătății ale cafelei de boabe, Kathreiner cafeau de maltă Kneipp are totuși aroma și plăcutul gust al aceleia. Provocătoare de apetit, ușor mistuibilă, Kathreiner cafeau de maltă Kneipp s'a dovedit deja de ani ca deopotrivă pentru adulți ca și pentru copii. Excelent adăos la cafeau de boabe, precum și cel mai recomandabil înlocuitor al aceleia. Din punct de vedere al sănătății și al economiei veritabilul „Kathreiner“ n'ar trebui să lipsească din nloi o casă sau familie.

A se păzi de imitațiunile mai puțin valoroase.

[6] 7-12

Cele mai mult recomandate în timpul din urmă și de specialiști aprobate mijloace pentru înfrumșetarea tein-ului și cultivarea pielii sunt:

Săpunul-Margit
Crème-
Poudra-

inventate de chemical Földes Kelemen. Aceste preparate, absolut nestrucătoare și folosite împreună dau feței, gâtului, brațelor și mâinilor o culoare frumoasă, delatură roșeața din față și brațe, petele de vară, buburuzii, negri, etc.

[889] 2—

Unicul deposit în Sibiu:

Parfumeria Meltzer, strada Cisnădiei, (edificiul comandai de corp)

și

Fabrica de săpun și lumini Daniel Meltzer jun.,

strada Gușteritei nr. 25.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

A ășit de sub tipar:

Însoțirile de credit

împreunate cu

însoțiri de consum, de vânzare, de rîfieri, de lăp-
tării etc. și instrucțiunile trebuincioase.**Îndreptare practică**

pentru

înființarea și conducerea de astfel de însoțiri
de**F. W. RAIFFEISEN.**

Edițiunea a V-a.

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote,

directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania“

EDITURA

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiiului“.
(280 pagini mari).Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr.
recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia“,

soc. pe acțiuni în Sibiu.

Două cărți folositoare

pentru țeranul român

au apărut tocmai și se află de vânzare în
librăria „Tipografia“, societate pe acțiuni,
Sibiu, strada Poplăcii 15:**INDREPTAR PRACTIC**

în

ECONOMIA RURALĂ

compus de

cel 12 preoți întemnițați în Cluj.

Prețul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

de

Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

Pentru porto postal câte 5 cr. mai mult.

A apărut la

„Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu

**Cartea
Stuparilor
săteni**

de

Romul Simu, învățător.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiiului“

Prețul 35 cr. plus portul postal.

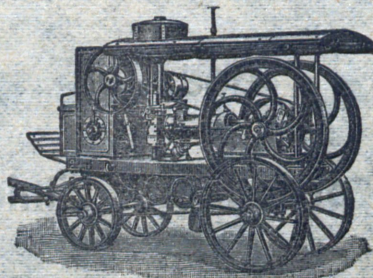
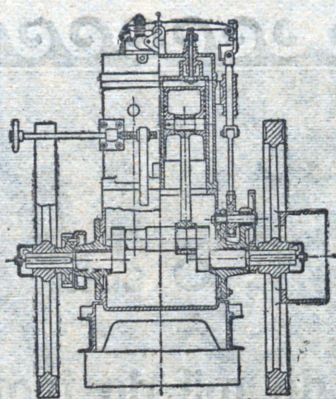
Reuniunea agricolă prin edarea acestei
cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit
în literatura stupăritului. Broșura este scrisă
de un fruntaș învățător, stupar priceput. Ea
trătează pe scurt tot de ce are trebuință un
stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii
pentru școalele noastre de tot soiul.

Se vinde la

„Tipografia“,

societate pe acțiuni în Sibiu.

Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Noue și perfecționate**Motore de
Benzin & Petroleu**stabile și mobile, spre scopuri industriale
ori economice, fabricate ale firmei**Ganz & Comp., Budapesta,**

liferează reprezentantul

Andrei Rieger,prima fabrică ardeleană de mașini
agricole și turnătorie de fer.**Sibiu.**

[719] 4-6

!!Lista prețurilor gratis și franco!!

Fabrică de săpunuri fine în Orlat.Nu e încă destul de cunoscut, că în țara noastră este o
fabrică, fabrica chimică a domnului [624] 5-42**Dr. H. Schielbach în Orlat,**care se ocupă cu fabricarea săpunului de toaletă și de par-
fumerii și produce numai marfă curată, care se poate compara
cu ori-ce altă concurență. De aceea**e de mare preț**dacă p. t. publicul face o încercare și se convinge de bunătatea acestor
fabricate. Săpunurile de toaletă sînt, în urma compoziției lor, foarte
fine și binefăcătoare pentru piele. Se pot cumpăra din cele mai
multe localuri de boltă ale Sibiiului.Pentru cei-ce se interesează e de însemnat, că la librăria „Tribunei“
este expusă pentru comercianții din afară o colecțiune de mostre de
săpunuri dela Orlat.

4 medalii de aur, 18 de argint, 30 diplome de onoare și de recunoștință.

Fluid de restituțiune**al lui Kwizda,**
apă de spălat pentru cai, cu privilegiu ces. și reg.

Prețul unei butelii 1 fl. 40 cr. v. a.

Folosită de 35 de ani în grajdurile de curte princiare, în graj-
durile mai mari militare și civile, pentru întărire înainte și
restituire după strapațe mari, la scrintituri, întepenirea vine-
lor etc. face capabil calul la prestațiuni excelente în training.
Veritabilă numai cu marca de scutire de mai sus, se află
în toate apotecile și drogueriile Austro-Ungariei. [1182] 36-40

Deposit principal

FRANZ JOH. KWIZDA,

furnisor de curte ces. și reg. și reg. român.

Apotecar de cerc, Korneuburg, lângă Viena.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare

Călindarul „Lumea ilustrată“

pe anul 1898

cu un bogat cuprins, cu prețul de 70 cr., (cu porto postal 75 cr.)

Pentru tipar responsabil Iosif Marshall.